

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 400/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej zákonnou zástupkyňou – matkou [REDAKOVANÉ], obe [REDAKOVANÉ], obe zastúpené advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Štúrova 20, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č. k. 21 Em 4/2018 z 26. mája 2021 v spojení s opravným uznesením č. k. 21 Em 4/2018 z 2. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. augusta 2021 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne sa maloletá domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na jej osobitnú ochranu ako dieťaťa podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a práva nebyť vystavená svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života podľa čl. 16 Dohovoru o právach dieťaťa. Sťažovateľky navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka je matkou maloletej, ktorá jej bola uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21 P 15/2015 z 10. marca 2015 zverená do osobnej starostlivosti predbežným opatrením. Otcovi maloletej [REDAKOVANÉ] bola uložená povinnosť prispievať na maloletú sumou 50 eur mesačne a zároveň bol upravený styk otca s maloletou. Uznesením okresného súdu č. k. 21 P 15/2015 zo 16. augusta

2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoP 65/2018 z 19. marca 2018 došlo k zmene predbežného (resp. neodkladného) opatrenia v časti úpravy styku. Na návrh otca bol uznesením okresného súdu č. k. 21 Em 4/2018 z 2. júla 2020 v spojení s uznesením krajského súdu č. k. 7 CoP 129/2020-391 z 27. januára 2021 nariadený výkon (vyššie špecifikovaných) rozhodnutí vo veci jeho styku s maloletou (ďalej len „exekučný titul“).

3. Nadväzne okresný súd napadnutým uznesením uložil Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach zastaviť sťažovateľke ako povinnej výplatu prídavku na dieťa podľa § 383 ods. 1 písm. b) Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“). Pri vydaní tohto rozhodnutia okresný súd zohľadnil najmä správu kolízneho opatrovníka z 23. marca 2021, podľa ktorej sa situácia v rodine nezmenila a styk neprebieha.

3.1 Zo správy vyplýva, že otec chodí na miesto bydliska dieťaťa na účel realizácie styku už vyše troch rokov; sťažovateľka v niektorých prípadoch vyjde z domu s otázkami, prečo to robí a dokedy chce chodiť, na čo otec odpovedá, že chodí kvôli maloletej a bude prichádzať dovtedy, kým bude žiť. Následne na neho sťažovateľka slovne útočí, otec sadne do auta a čaká na príchod policajnej hliadky. Po jej príchode maloletá niekedy vyjde von z domu a prejaví nesúhlas ísť s otcom. Kolízny opatrovník uskutočnil rozhovor s maloletou bez prítomnosti sťažovateľky, pričom z jeho obsahu vyplynula výrazná manipulácia maloletej zo strany sťažovateľky (bližšie bod 9 napadnutého uznesenia).

3.2 S ohľadom na tieto závery okresný súd skonštatoval, že samotné odmietanie maloletej stýkať sa s otcom nie je okolnosťou, ktorá by spôsobovala zánik povinnosti uloženej sťažovateľke ako povinnej. Za taký dôvod možno považovať iba taký, ktorý nemôže sama ovplyvniť. Z obsahu spisu však nevyplýva, že by sa sťažovateľka snažila pripraviť maloletú na styk s oprávneným, nemotivuje ju, nesnaží sa jej vzniknutú situáciu uľahčiť a aktívne napomôcť k úspešnej realizácii styku s otcom, ale práve naopak, posilňuje v nej odpor voči otcovi a zneisťuje ju. Preto sťažovateľke pozastavil výplatu prídavku na dieťa s cieľom viesť ju ku konaniu v súlade s exekučným titulom a prostredníctvom tohto opatrenia napomôcť otcovi ako oprávnenému rodičovi dosiahnuť výkon svojho práva.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

4. Sťažovateľky svoju ústavnú sťažnosť odôvodňujú v podstate rovnakým spôsobom ako ústavnú sťažnosť namierenú proti rozhodnutiu krajského súdu o nariadení výkonu exekučného titulu, ktorú ústavný súd odmietol uznesením č. k. I. ÚS 395/2021 z 29. septembra 2021. Ich argumentácia sa vo väčšej časti zameriava na kritiku rozhodnutia krajského súdu, ktoré považujú za nezlučiteľné s ich právami, pretože podľa ich názoru nezohľadňuje záujem maloletej a interpretuje ho v rozpore s čl. 5 Zákona o rodine.

5. Z rovnakých dôvodov zasahuje do ich práv i napadnuté uznesenie, keďže je jednou z foriem výkonu rozhodnutia v konaní, v ktorom samotné nariadenie výkonu rozhodnutia je rozhodnutím porušujúcim ich práva. Navyše dôvodí, že ten istý okresný súd, ktorý zastavil vyplácanie prídavku na dieťa, dospel zároveň aj k záveru, že je potrebné zmeniť rozhodnutie o úprave styku maloletej s otcom, keď uznesením č. k. 21 P 15/2015 z 1. júla 2021 (v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, pozn.) dočasne zmenil rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom, a nariadil

asistovaný styk otca s maloletou, ktorý sa má realizovať do 30. septembra 2021 (ďalej len „uznesenie o zmene styku“). V uvedenom sťažovateľky identifikujú správnosť svojich argumentov, ktorými poukazovali na to, že nariadenie výkonu rozhodnutia a vydávanie na to nadväzujúcich rozhodnutí vrátane toho napadnutého nie je v najlepšom záujme maloletej.

6. Na dôvodnosti ústavnej sťažnosti podľa názoru sťažovateľiek nič nemení ani to, že napadnuté uznesenie bolo vydané predtým, ako okresný súd zmenil úpravu styku, pretože pri vydávaní oboch rozhodnutí vychádzal z tých istých podkladov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľiek s uznesením okresného súdu, ktorým bola zastavená výplata prídavku na dieťa. Základom argumentácie o porušení ich práv je tvrdenie, že ak po nariadení výkonu rozhodnutia, ktorým bol upravený styk otca s maloletou, a po uložení donucovacích opatrení okresný súd dočasne zmenil exekučný titul v časti úpravy styku otca s maloletou na asistovaný styk, potvrdil opodstatnenosť ich námietok, pre ktoré nariadenie výkonu rozhodnutia nie je v záujme maloletej, a teda nie je na mieste. Z rovnakých dôvodov porušuje práva sťažovateľiek i napadnuté uznesenie, keďže i toto jednoznačne smeruje k vynúteniu styku maloletej s jej otcom.

8. V súvislosti s takto vymedzeným predmetom ústavnej sťažnosti ústavný súd v prvom rade uvádza, že pokiaľ ide o medze jeho zasahovania do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, neprislúcha mu hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, ale jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, a to najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

9. K namietanému porušeniu dotknutých práv malo dôjsť vo vykonávacom konaní vo veciach maloletých (personálnej exekúcii), teda v konaní, ktorého účelom je zabezpečenie dobrovoľného či núteného výkonu rozhodnutia o úprave styku dieťaťa s rodičom. Nemožno pritom opomenúť, že štát prostredníctvom napadnutého konania zabezpečuje svoj pozitívny záväzok vyplývajúci z práva na súkromný a rodinný život v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru a práva rodičov na starostlivosť o deti, resp. práva detí na rodičovskú výchovu a starostlivosť v zmysle čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 dohovoru.

10. Právo dieťaťa a rodiča „byť spolu“ je jedným zo základných prvkov rodinného života, a to aj v prípade, že sa vzťah rodičov rozpadol. Štátne orgány (v tomto prípade všeobecný súd) sú povinné prijať všetky opatrenia smerujúce k rozvoju existujúceho puta medzi dieťaťom a jeho rodičom a naviazaniu styku medzi nimi [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004, č. 63627/00 (ďalej len „Voleský proti Českej republike“), § 117 – § 118]. Medzi takéto opatrenia patria aj donucovanie prostriedky upravené v § 376 a nasl. Civilného

mimosporového poriadku, ktoré sú všeobecné súdy povinné použiť pre účely zabezpečenia najlepšieho záujmu dieťaťa. Ústavný súd však zdôrazňuje, že pri ich realizácii musia brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb, predovšetkým na najvyšší záujem dieťaťa a jeho práva (Voleský proti Českej republike, § 118).

11. Ako už bolo načrtnuté, ústavný súd nevyhodnotil rozhodnutie krajského súdu potvrdzujúce uznesenie o nariadení výkonu rozhodnutia za porušujúce práva sťažovateľiek (I. ÚS 395/2021). Práve naopak, po zhodnotení rodinnej veci sťažovateľky považoval tento krok za nevyhnutný, keďže „v hre“ boli nielen práva maloletej (na zachovanie jej vzťahu k rodičovi, ktorému nie je zverená do osobnej starostlivosti), ale i práva otca na starostlivosť o dieťa, ktoré boli dlhodobo bezdôvodne porušované (IV. ÚS 324/2021). Zdôraznil, že dosiaľ využité (mierne) prostriedky, ktoré všeobecné súdy využili s cieľom zlepšiť komunikáciu rodičov maloletej a (najmä) viesť sťažovateľku k spolupráci pri obnovovaní vzťahu medzi otcom a maloletou, zlyhali a bez zmeny postoja sťažovateľky nemožno v tomto smere progres ani očakávať.

12. Túto zmenu postoja sťažovateľky sa okresný súd snažil dosiahnuť vydaním napadnutého rozhodnutia ako jedného z opatrení, ktoré právna úprava dovoľuje použiť v prípade, že povinný neplní povinnosť, ktorá mu vyplýva z exekučného titulu, a po jeho preskúmaní ústavný súd konštatuje, že ani toto rozhodnutie nie je možné vyhodnotiť ako porušujúce práva sťažovateľiek. Práve naopak, vzhľadom na dlhodobé nerešpektovanie povinnosti vyplývajúcej z exekučného titulu (bližšie pozri body 16 a 17 uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 395/2021) je postup okresného súdu opierajúci sa o § 383 ods. 1 CMP nielen zákonný, ale i logický a je výsledkom dôsledného vyhodnotenia skutkových okolností veci.

13. Je pravdou, že následne (po vydaní napadnutého uznesenia) okresný súd v konaní o úpravu rodičovských práv a povinností zmenil dosiaľ upravený styk maloletej s otcom tak, aby sa dočasne uskutočňoval za asistencie odborníka (uznesenie o zmene styku). To však neznamená nesprávnosť, bezdôvodnosť alebo popretie potreby nariadenia výkonu rozhodnutia či uloženia donucovacích opatrení, ktoré boli dosiaľ uložené, a ich dôvodnosť sa opierala o zhodnotenie okolností v danom čase. Znamená to snahu okresného súdu s osobitnou citlivosťou prihliadať na najlepší záujem maloletej, ktorej má byť týmto spôsobom poskytnutá účinná pomoc pri rekonštrukcii vzťahu s otcom, ktorého nevidela už viac ako 3 roky. V kontexte hodnotenia napadnutého rozhodnutia je podstatné, že k vydaniu uznesenia o zmene styku pristúpil okresný súd po tom, čo sa v tomto konaní 18. júna 2021 uskutočnilo pojednávanie, na ktorom obaja rodičia prejavili ochotu riešiť vzniknutú situáciu zmierlivo a zhodne navrhli asistovaný styk. Z tohto pohľadu sa javí, že opatrenia uplatnené okresným súdom v konaní o výkon rozhodnutia zaúčinkovali a primali účastníkov konania (najmä sťažovateľku) k ochote spolupracovať pri riešení otázky starostlivosti o maloletú umožnením realizácie (aspoň) asistovaného styku.

14. Bez významu nie je ani okresným súdom zdôraznená skutočnosť, že takto nariadené neodkladné opatrenie v zmysle § 390 písm. b) CMP umožňuje súdu pokračovať vo výkone rozhodnutia podľa zmeneného exekučného titulu (aktuálne je nariadený asistovaný styk a rodičom je uložené výchovné opatrenie). Na druhej strane, ak dôjde zo strany sťažovateľky k jeho rešpektovaniu, nič nebráni okresnému súdu, aby rozhodol o obnove výplaty prídavku na dieťa (§ 383 ods. 2 CMP).

15. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd nezastáva názor, že by napadnuté uznesenie bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné s dotknutými článkami ústavy a dohovoru, keďže v ňom nebadáť svojvoľnosť postupu okresného súdu nemajúcu oporu v relevantných právnych predpisoch vo väzbe na rozhodné okolnosti veci. Preto mu neostávalo iné, než ústavnú sťažnosť sťažovateľiek odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

16. V závere ústavný súd dodáva, že sťažovateľka ako zákonná zástupkyňa maloletej splnomocnila advokátku na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. K ústavnej sťažnosti však nebol pripojený žiaden právne relevantný doklad, z ktorého by vyplynulo, že maloletá prostredníctvom kolízneho opatrovníka (§ 31 ods. 2 zákona o rodine) splnomocnila advokátku na podanie tejto ústavnej sťažnosti (§ 34 ods. 1 zákona o ústavnom súde), tak ako sa to v obdobných prípadoch vyžaduje (napr. I. ÚS 181/2012, II. ÚS 667/2013, I. ÚS 58/2013, I. ÚS 117/2015, III. ÚS 512/2015, II. ÚS 40/2019).

17. Z dôvodu, že ústavný súd v konkrétnom prípade v rámci kvázi meritórneho prieskumu podanej ústavnej sťažnosti zistil, že podaná ústavná sťažnosť je ako celok vo vzťahu k právam sťažovateľky, ako aj vo vzťahu k právam maloletej zjavne neopodstatnená, nepristúpil k ustanoveniu kolízneho opatrovníka, pretože nezistil ústavnoprávnu relevanciu predkladaných argumentov (IV. ÚS 382/2020).

18. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch uvedených v petite ústavnej sťažnosti stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu